

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

**Lanuza, Jerónimo Bautista de
Antverpiæ, 1649**

§. 1. Mala permittit Deus ad multorum frugem bonorum, messemque colligit de femente diaboli: nunc benè dicimus, quòd de petra oleum eduxerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](#)

blunt, vico oculorum suorum intuitu cordi
debet infideler illios qui timore mortis nimio
mentis obscenioribus illo tenebris mescerat,
qui Egypcius adeo refraga pertulerat : nunc
itemque lucis sue præfulgens, regnans in
celo, illos nobis misericors communiceat, qui
hunc oculi nostri illuminantur ; hoc autem indu-
cere est effici, si illam mediante Maria Virg.
et Maria postulenter, eam salutates. *Ave Maria*.

*S. i. Mala permisit Deus ad mulorum fru-
gen bonorum, messemque colligit de semen-
ti diaboli : nunc bene dicimus, quod de pe-
tra oleum eduxerit.*

*D*isputa D. August. & ingenii sui acuminis
quendam ventilar difficultatem, quam al-
li. quae ceteris annis illi prior obiece-
t. ut D. Petrus inanzi illi prædictiori Simoni
magi. Magi refutare D. Clemente : quare Deus si
modi habens moderetur tanta permitteret in
magi. & obcepit puer qui mala ? Quilibet gubernator
ex officio tenetur quantum potest omnia
in domo Regulicæ dæmæ divertere, que destruant illam
temporali. tuncque pene cito bono communione ciuilem spu-
nit vel temporali : quod si hoc minime fa-
ciamus, cum illi vel voluntas deest vel possibilitas ; si qua-
mo potest, auctor illi potentia ; si quia non vult,
debet illi boitor. Deo nec potentia deest, est
enim omnipotens omniaque potest mundi
mala dampnæ auferre, & impetrare ne siant
sed nec illi bona deficit : est enim infinito
bonum & quid igitur illa minime praepedit? Imo
potis non tanquam qualibet videmus occasione,
vulnus non caragamus, altis non occurramus,
ne vnde experiamur quam mala tempora
peccatum, bella, quibus mædus confundimur:
ne cum illi damna lugescamus spiritualia, homi-
cida, adulteria, furta, sibi iniucem occurrentia, vi-
tæ vices. *Ole.* : *Maledictum & mandatum, &*
*adversarius & furum & adulterium inundau-
tus.* Si Deus mandata gubernat (argumenta-
bit illi Simon Magus) unde malum? *Quia si vo-
luntate non fecundat potestis, ut solet terrenus
habet Gubernatoribus, non est omnipotens : si
vero potestis refrigerare voluntas, deficit in eo
quod mensis est præclarus Gubernatoris, & po-
tius iniqui recordiz, ut hortulanus merito re-
stenditur, si cum non xias malaque possit her-
bas cepire, et raroque de horro radices cuel-
lit, non raro facere conatur.*

*Ratio hac Manichæis hereticis ira fortis &
Beron. Bapt. de la Nuzza. Tom. IV.*

P/72.24.

G G adiunxit,

irrefragabilis visa est, vt legimus apud August. *Liber de na-*
ut nullam huic invenientes solutionem, ne Dei turahom.

negarent omnipotentiam, nec bonitati deroga- cont. Ma-

teut, nec negligentiam in illo concederent & nich. c. 3.

cordiam : in hoc tam gravis corruecent insi-
pientie præcipitum, vi Deo mundi hojus ne-
garunt gubernationem, illam vero libentius dia-
bolo alignarint, quod ira indicaret eo quod
omnia sic in illo succedant & disponantur tanto
rem per turbatione & confusione ; vt bene de
illo dixerit, qui consideratis omnibus veridi-

cam hanc effatus est propositionem: *Totus mun-* 1. *Ioan. 5.*

dus in maligno possumus qd. Vrget argumentum for- 18.

tius D. Aug. additq. aliam difficultatem. *Vt quid* 11.

patitur Deus Saclorum multos in peccata ruer. Argum-

re grauiora, & enormiora? *Quis pater inuenitur, tum obiit*

qui filium manu ducens per scopulos & pœci. cit.

pœci, per loca lutoſa & periculosa, cum possit D. Avg.

illum, ne cadat, sustinet, patitur illum in pœ-

cepis labi & in gyrum deorum ita volvi, vt illi

membra luxent, vel luto excrent ad os & que

immergantur, si et illi facile foret inde lumen, l.

lum eriperet. Sancti filii sunt Dei, súa deducit ih-

los manus, per haec via mundi itinera, plena

præcipitum, & laqueis vitiorum, scelerumq; tech-

nis; hinc singuli corum, qui beatitudine per-

frounter aeternum cum Davide Deo, laudes con-

cinit gratiarum. Tempi manuus deciderit meum, P/72.24.

& in volumen sua deducit me, & cum gloria

forsepsisti me. Quia igitur ex ratione multus coru-

labi sum in præcipita peccatorum & de uno in

alio, & in lutoſa, certa excrendia loca vitio-

rū. David sit nobis exemplo, quomodo ruer-

permitte illum in præcipita culparum, vt de vita

in alteram labetur? ex parte invidendo im-

prudentia, quæ mulierem adamavit, illiterè aliena-

nam, in adulterium quod cum illa scortator ad-

misit, exinde in fraudem quæ conatus est irrige-

re, & templa irretivit. Vrana, si et illum aduo-

can stragemate: post haec seductans cum in-

terficeret, necesse in machinatos, fraudulentiam:

vltorius preditoris nimis mitces illum dolofis

circumcidit literis, velut agnum ad lanientia,

& propria mortis creans executorem: huic dis-

cretimi totum expouens executum, vt realiter

cladem percutit non concinnandam prætermi-

to populi scandalum, nec hic pedem fixit, donec

in profundum corrueat præcipitum, quod ip-

limes locum vocat miseratum, lutoque cœti-

*distum. *Lacum miseriae.* & lacum faci: se qui*

Ps 39.9.

dein tantum, vt nisi Deus brachium extendisset,

manumque porræsiles omnipotenter, manif-

*set illic perditus in æternum: *Nisi quia Dominus Ps 39.17.**

In quem lacum tam obscurum infidelitatis adeo perniciens labi permisit Apollonius D. Thomam, ut affirmantibus fidem non adhibeat qui Christum viderant refuscatum, nec ipsi Apostola velut testibus oculatis idem alieneracibus: immo & ipsi ecclorū Regiae, & SS. Maris fratrem suadentibus tēpōtēs contumax se non creditur, licet ipsum oculis suis inuiceret, nisi pariter manū digitos foraminibus impinnet, propriaque mano lateris tangere appeturā: adeo ut si Dominus ipse in propria persona non venisset, sequē illi spectandum obuiasset illi quantum poterat indulgens: nullum fuisse fatus anima eius temendum? An ergo Domine potencissime congruentius non fuisse manū illos filios tuos tollentes, ne in tam horrendos mortalesque calos promiaberent?

I. Ut autem citius ad nostrum reveremur intentum: quomobrem permisisti vi dilectus tuus Apostolus, collegiū tuū primicerius electus ad iecctionē de fundatione Ecclesie tua lapidem, cui paulo eccl. D. ante commenſalit, ut iultineret & confirmaret vacillantes, expositosq; pericolo. Iupi rueret adeo eorum, & in lubricum tñ negationis labore, de via ad aliam; de timore ad negationem, de negatione ad periuiri, inde ad anachæmatismum, tanto sibi detrimeto; tantuq; rux dignitatis iugis omnia: Architecē sapientissime qui terram tanta futili soliditate constituerat, ut quia homines in ea pedes suos erant fixati, non lineares, ut fundatione super quo illam fundueras, vel pūlo quidem moueretur aut vacillaret, nam idcirco tuus cecidit psalmogaphus: Funda seruam super stabilitatem tuam, non inclinabitur in faculum scandi. Qomodo tuas fundas constructioni sollicitate Ecclesiam, in qua securi fideiū pedes, quorum nomine idem canebat Psalmista: Statuerunt pedes nobis in atrio tuū Hierusalem permisisti vi lapis fundamentalis de fundamento luce confessione turritissimo, in quo illū fūdali, collitus laberetur? Et vni & alteri responderet D. Aug. dicens summa Deus gubernans mundū prouidētiā sicut illū moderatur, partur in ea mala ad ipsius mundi visitatorem: etenim cum omnia possit tollere, atque impedit: illi tamen talis eius vis omnipotētia, ut de illis malis insigniora elicit bona ipsi mundo, quā si es minimē fieri patreteret: Negue enim Deus omnipotētia iste ipse: cum summē bonis sit, vlo modo fineres mali esse aliquā in operib; pūis, nisi vix ad eis omnipotētia. Et bonū, ut bene-

sacret etiam de mala.

Eandem doctrinam confirmat D. Hieron. ep̄. inclusis, argumentum sumpos ex Ep̄. D. ai. Pauli scripta familiaris sue Philemoni, quam nō dubius latuit honorificē titulus, quos expōit D. Chrysostom. illum interpres: Dilectissimi & cooperatores nostri, & Appia, quam opinione D. Chrysost. præfati fuisse coniungim, eamque sic compellat: Et Appia forsan chrysostomi & Eusebii ab illis seruans effugiliet Onchimus, qui quā in his gitiū Romanū venerat, ubi D. Paulus reuehatur in vinculis, & Deo sic concita disponente, factum est, ut eius audiens doctrinam, ad fidem converteatur, ut Catholica ē, tantaq; ceteris præstata vita facilitate, ut Apostolus eum sub locum em adoptare volueret, quatenus illi in pris ferueret promptè misericordia. Quem ego voluntate etiam dicere, ut pro te manuferari mihi in via Euangelij. Voluit attamen magis dēcito iustissimē iustitiae, illum Domino suo remittendo cui seruierat. Literas illi scribit, venias rogatis quod ab eo fugiunt: præcipuum item pro eo hoc profert argumentum expōit, h̄quidem indubie male fecerit fugam incurso, & scipium Domini sui potestatī susturando, potius malum hoc permittente Deo sic factum, et ei ipso & pro ipso bona elicere non exigas: nam ex hoc, talia prouidit bona Onchimus, ut ipse fidei Euangelice illuminaret, factus ex infidelis fidelis, & Dominus, ut per hoc iam illi perfidem fidere securius evpote iam à Deo illuminato, & ali Apostoli plumbum dilecto. Dilectus quomobrem Deus seru huīs fugam permisit etenim in moto habet Deus, ut credo D. Hieronimus, non permittere non exigas, ut inde bona elicias insigniora: Nonnumquā malum recipias bonorum. Et hancim prīma cōspicula Dicitur ad rectum.

Liquido docet hoc nos (inquit) historiā Ioseph. Vnde idem illius frater Hierachus vi. Codicis argenteis, à quibus ductus est in Egyptum, ubi falso à propria domina vocatus in crimē adulterij, coniuratur in carcere, vinculis, atque confinigatur: porro tanta Deus inde bona ad eum honoris elicit, ut idem medium, quo fratres vñ sunt contra Ioseph, ut eum perderat inuiceret Deus, præclaros inde educens eundem, ad insignem eiusdem Iosephi celitudo nem. Deique gloriam: sic iisdem iuri ipse exponit fratribus: Vos cogitabitis de me malum, sed Dominus veris illud in bonum. Tale namque est brachium illius robur ut eas ipas improborum ab omni cogitatione & intencionis peruersas, ut fandim

IV.
Respon-
det D.
Augusti.

fundatione Ecclesiam, in qua securi fideiū pedes, quorum nomine idem canebat Psalmista: Statuerunt pedes nobis in atrio tuū Hierusalem permisisti vi lapis fundamentalis de fundamento luce confessione turritissimo, in quo illū fūdali, collitus laberetur? Et vni & alteri responderet D. Aug. dicens summa Deus gubernans mundū prouidētiā sicut illū moderatur, partur in ea mala ad ipsius mundi visitatorem: etenim cum omnia possit tollere, atque impedit: illi tamen talis eius vis omnipotētia, ut de illis malis insigniora elicit bona ipsi mundo, quā si es minimē fieri patreteret: Negue enim Deus omnipotētia iste ipse: cum summē bonis sit, vlo modo fineres mali esse aliquā in operib; pūis, nisi vix ad eis omnipotētia. Et bonū, ut bene-

hunc sas perficiat cogitationes, & dexter
completa sapientissima.

Prefectus occurrit nobis hac hebdomada mors

& Pausio Redemptoris: permisit autem Deus vt

tunc in hoc mundo fieret placidum, et cetera

etiam et hoc horrendum: facinus adeo detestandum qua-

per nos testis ipsos Filij Dei homicidium, ut nullus esse

possit actus illi nequitia comparandus: ceterum

permisit hoc fieri Deus, quia inde omnis boni

tempore oceconomia: hominis reconciliationem,

analogique ut diximus, die Venientis Redemptoris

Eam ob causam graves in electis suis casus

vixit: qui ex illis insigniora pro-

vidit: etiam minimum peccatum veniale, ad fal-

lum vitam, totius vniuersi, sed nec quis est vi-

cam mendacum officiolum ore proficerendum,

ut apparet probat D. Aug. in duabus libris pro-

multa confirmatione conscriptis: porro ad fa-

cuum ipsius Gubernacorem aliquando inala-

man grauia in Republicis permittere si de illis

paculatoria pro eius incolumente sit bona pro-

ducens. Huc agit Deus cuius conditione ele-

gaveri exprimit quidam illius economus vel

agorae, dicens eum ita lucro inflare, ut metas

debet: et non seminans: *Melius vero non seminasti: de-*

alio, Domine mihi, semente, quam colligis me.

Quid ergo? furans Deus rau-

pigere alienum? Nequaquam pro hoc subver-

satio declarat Theologum. Peccatum mortale

autem est malorum, nerum temporalium, sed in-

spiritu asternorum. Radix germinauit fel & am-

orbus, quod appellat illud Moyes. De eo loquitur

scriptus S. quando se monet. Fili non semines

malum fructus inuictus; & non metes ea in sepru-

pian. Quocumque pernas & tormenta dam-

nes patiuntur, & in externum paciente huius

et melius fementis maledicte. Non illam Deus

seminas: quia neodus non facit peccatum, sed

ut possit facere: Sicut ipso factum est nibil, alle-

gorum Evangelista D. Ioan. Nihil, inter-

petratur D. August. est peccatum: Cum omnia

condicionei Dei manus perficiat: Omnia per

ipsa facta sunt, non tameti eo & que se excedit;

sed peccatum faciat, sed ipse homo hoc comittit;

scilicet per sua voluntate per diabolum exci-

ta, et usque propria encyclopsia velut de cau-

la propria & principio procedit. Nihilominus

autem illi omnipotens, ut ex hoc malo le-

mine, quod ipse non seminavit, messem colligat
dūtē & abundantem: etenim de quā pluri-
mis peccatis quā mortales commiserunt, bona
collegit ipse bonus infinita.

Ecce, poterit D. Gregorius quām pernitosam se-
minauit D. Thomas Apostolus infidelitas circa
Dominii Resurrectionem, illi tam pertinaciter &
obstipe recalcitrans nec pīssoculatis tellibus,
autem præbete volenter, & cuilibet quod illi di-
cebatur, refragabatur verbis his ut paucis ita
conuinciatur: *Non credamus. Graude malum, fe-*
mentis perditionis: hinc poterit Dominus mes-
serit edixit, quā nulla copiosior confirmationis
fidei sine Resurrectione; ut fū in ea firmius lo-
lidetur Ecclesiam, fidelesque omnes conformatur:
etenim per hoc luce clarissim manifestatur, quod
hoc mysterium non creditur sicuti nisi prævia
disciplina, & confirmatione, sed quod in eu-
cumentum illam reddidit D. Thomas ut oculos di-
gitos, manuque illi inficerit. Verba profero D.
Gregorius: *Egit nōs modo superna elemēta ut*
discipulis ille dubitans dum in Magistro suo vul-
nere palparet carnis in nobis, fatigari vulnera in bī-
delitatis plus enim nobis Diuina insūstia ad fidem
quām fidis discipulorum credentium profuit; quia
*dum ille ad fidem palpante reducitur, nostra men-*ti*
omni dubitatione posposita in fide solidatur. Et
quāminus hoc alii litterar exemplis protegunt, hi
scilicet D. Petri calum inspiciamus, de quo D. X.
Amit. idem sentit: quod D. Gregorius de D. Thomas: Item in
Perpetuū tribuatis nostris est fortitudine, & conguerente D. Petro
adduci potest hic Moyes potiori ratione de hac D. A.M.B.
petra profectus quām de veteri Iudeorū. *Edox. in t. 22,*
mel de pīss oleumq; de saxis dorissimo. De haec tri. Lue.
gida, & timore cōgelata petra, quāmmodū trina ne-
de nega-
gatione obdurate, inel edixit Ecclesiz suauissi-
tē & oleum sanandis nostris vulneribus fractu-
tri 7.3.
ris nostris reparandis, reuebrisq; illuminat dis cf. *Dent. 32,*
fasciculissimum. Plurimas easq; ligiones adducit D. 13. Amb. ratione: cur Deus permisit Davidem in *Xi*
tam & horne labi peccatu adulterij, poterit siqu-
Nec latere hanc expedit: *Vt nos docet, quāmmodū non in*
admissum peccatum operire peccatum, forse vilis in. *de Da-*
ut potest facere: Sicut ipso factum est nibil, alle-
gorum Evangelista D. Ioan. Nihil, inter-
petratur D. August. est peccatum: Cum omnia
condicionei Dei manus perficiat: Omnia per
ipsa facta sunt, non tameti eo & que se excedit;
sed peccatum faciat, sed ipse homo hoc comittit;
scilicet per sua voluntate per diabolum exci-
ta, et usque propria encyclopsia velut de cau-
la propria & principio procedit. Nihilominus
*autem illi omnipotens, ut ex hoc malo le-**

G g 2 hoc 23

hoc Apostolus historiam commemorans de ser-
pentibus, qui veneno turgidi mordebat He-
breos: quorum ceteris demorsi prætabe mo-
stus in. triebantur. Ad cuius infirmitatis remedium er-
serpētē ceteris ceteris zœus: quo démonstratur nullum
esse peccatoribus remedium, nisi Dei filium in
peccata. similitudine serpentis: etenim ad peccatorum
remissioem factus est Filius Dei peccatum, ut
figuram ait Apostolus, nō quod ille peccauerit, sed quod
zœus figuram alius peccatoris, sibiq; cuncta im-
punit. Hac autem in figura contingebat illus scripta sunt
autem ad correctionem nostram, in figura ceteris
serpentis, tamquam confixio cruci: quia verus ser-
pens crucifixus genet annuntiabatur humano,
qui serpens diabolus venena ducuerat, in figura
malefactus, in veritate autem qui totius mundi
maledictus deleret. Permisit in te tanum calum
quantum potuit: non poterat cadere in pecca-
tum, sed cecidit in figuram & maledictionem
peccati, illam in te affluendo. & hoc ad corri-
ptionem tollam. Quid miramur, quod electos
tuos ad eandem intentionem cadere permittas?
Ut nos ex eorum lapidibus maiores in eius amici-
tia progressus faciamus.

S. 2. Posuit Christus D. Petrum & D. Pau-
lum fecit Salomon columnas Iacobin &
Booz, quibus in peccatoribus spiritu excusat
indulgentia.

Admiranda bona fons & commoda, qua
Epist. 149, sancti reperiūt à Deo colligi ex ista hac
ad Mar-
tel. Petri negatione. Primo D. Hieroname
mit ex hac parte Deum edixisse in fiducia
peccatoribus suauissimum, nam per illam intel-
ligitur, quod quanto minus gracia sint & exornia
Petri si-
casus, quod quanto plus gracia sint & exornia
moitaque sua felicia, remedium habent effica-
diam per lacrymas veramque penitentiam:
excitat ut nedium illorum integrum obiuat: aut remisso-
nem, offensarum indulgentiam, sed insuper amisi-
gencia recipiant griam, immo ad gradum meriti
eouocandam altiorum, quam ex quo per pecca-
tum deciderant. Haec Christus Dominus fidu-
cianam dederat, & verbis hisce pefculaverat. Pensi-
onem agit: appropinquauit enim regnum ca-
lorum. Confirmauit, autem hoc apostolus para-
bola filii prodigi: qui licet paternis contumaciam
excelluisse laribus Parti iniurias, opum dilapida-
tor, reuersus tamen dominum, veniamque cernens
deprecatus, ad eo in veterem receperat fuit ami-
citiam, preiublia novilque induens vestimentum,

Matt. 4.27